

Onderwerp:

Internetconsultatie wijziging Schattingsbesluit: praktisch schatten

Datum: 14 december 2023

Van: Cees Spaans, arbeidsdeskundige (AD) UWV – SMZ Goes

Praktisch schatten is niet nieuw.

Vanuit Programma Anders Werken geldt al vanaf september 2014 een verkorte claimbeoordelingsprocedure WIA bij meer dan 65% loonwaarde in nieuw werk bij einde wachttijd WIA.

Het is dan verwarrend dat er een tijdelijke wettelijke maatregel komt die ook de situaties van minder dan 65% loonwaarde bestrijkt, maar procedureel essentieel afwijkt van genoemde verkorte procedure met ook nog eens extra taken voor de verzekeringsarts. Dit terwijl met de maatregel minder inzet van een verzekeringsarts wordt beoogd.

Dat de tijdelijke maatregel een herkenbaar beeld biedt voor iemands mogelijkheden houdt in dat de opstellers van de maatregel weinig tot geen inzicht hebben in de uitvoeringspraktijk: regelmatig sluiten inhoud en omvang van het feitelijke werk niet aan bij iemands mogelijkheden.

Denk bijv. aan: 40 uur per week verzekerd, 40 uur per week belastbaar, toch maar 20 uur per week werkzaam.

Dit dan honoreren met een WIA-uitkering o.b.v. een praktische schatting, terwijl een cliënt die niet het geluk heeft gehad nieuw werk te vinden met een behoorlijke kans op een theoretische schatting van minder dan 35% brengt een grote rechtsongelijkheid met zich mee.

Een WIA-recht verschilt namelijk essentieel t.o.v. de situatie van eerst WW en daarna bijstand (zelfs geen bijstand bij een werkende partner) bij verminderde kansen op het vinden van passend werk door de beperkingen.

Het moet bij het praktisch kunnen schatten gaan over Algemeen geaccepteerde arbeid (ook wel gangbare arbeid genoemd). Hoewel die term alleen in de Participatiewet is gecodificeerd en niet in de arbeidsongeschiktheidswetten wordt voor de uitvoering die term uitgelegd als algemeen aanvaarde arbeid. Het feitelijke werk hoeft niet aan te sluiten op opleiding, arbeidservaring, wensen van cliënt.

Voor de uitvoering van de WIA wordt dit begrip verbonden aan de in ons functie-informatiesysteem CBBS voorkomende functies, die feitelijk op de arbeidsmarkt voorkomen.

Er ontstaat door het niet afdoende codificeren van de term Algemeen geaccepteerde arbeid in WIA een te groot risico om t.b.v. het praktisch kunnen schatten bepaalde arbeid te snel en onvoldoende gemotiveerd als Algemeen geaccepteerde arbeid te gaan beschouwen. Ik verwijs daarvoor naar de inbreng van mijn collega Jan van der Maden, welke ik onderschrijf.

Zo is bij de uitleg van deze term in de Participatiewet WSW-arbeid geen gangbare arbeid. Hoe zit dat dan bij de uitvoering van de WIA?

Ook de positie van arbeid die door de werkgever uitdrukkelijk (nog) niet als nieuw bedongen arbeid wordt beschouwd, maar als werk in een nog doorlopende re-integratietraject wordt beschouwd (denk aan sterk wisselend qua inhoud en omvang, lang arbeidstherapeutisch werken, tijdelijk werk, gecreëerd werk door alleen bepaalde taken en geen functie te doen, uitzendwerk, werk o.b.v. detachering, arbeidsvoorwaarden nog niet aangepast). Werkgever kan zich in dergelijke situaties bij hernieuwde uitval er op beroepen niet opnieuw 104 weken het loon door te betalen. Deze werknemers vallen dan door praktisch schatten in een groot gat: ofwel geen loondoorbetaling bij geen of slechts gedeeltelijke WIA, geen Ziektewet, geen WW en hooguit recht op bijstand. Dat kan nimmer de bedoeling zijn van praktisch schatten.

Er moet voor praktisch kunnen schatten sprake zijn van een representatief en voldoende bepaalbaar inkomen. Bij functies uit een functiehuis bij werken onder een CAO levert dat geen probleem op: loon dat hoort bij de functie conform de CAO.

Maar er zijn regelmatig posities denkbaar, zoals bij een gecreëerde functie of werken met tempoverlies zonder dat loondispensatie kan bij WIA, dat van een dergelijk bepaalbaar inkomen geen sprake is of zeer lastig is vast te stellen.

Wat is dan te beschouwen als een representatief en voldoende bepaalbaar inkomen? Zonder nadere duiding levert dat een black box op voor de uitvoerenden met een groot risico op een te verschillende uitleg van dit begrip.

De rol van de verzekeringsarts (VA) en het doel van het VA-onderzoek zou volgens de Nota van Toelichting hetzelfde blijven.

Dat is een onjuiste vaststelling, want:

- VA dient eerst de ongeschiktheid van de bedongen arbeid vòòr de uitval vast te stellen (nu nog voorbehouden aan de arbeidsdeskundige o.b.v. een FML).
- VA moet beoordelen of de belasting in het feitelijke werk de belastbaarheid overschrijdt (nu ook nog steeds een taak van de AD o.b.v. een FML)

Dus: meer werk voor de VA-en i.p.v. minder werk zoals beoogd is met de maatregel.

Het zou echter VA (en ook AD) wel erg helpen dat – ook al is het wetsvoorstel “Oordeel bedrijfsarts is leidend bij RIV-toets” – na een plausibiliteitstoets door VA van de belastbaarheid van de bedrijfsarts zonder verder eigen onderzoek zou kogen uitgaan.

Doelstelling WIA (punt 2 van de Nota van Toelichting) zou onverminderd “maximaal mee kunnen doen in het arbeidsproces” zijn. Met toepassing van deze maatregel is dat echter een onjuiste vaststelling. Zie het eerder aangehaalde voorbeeld: 40 uur per week verzekerd, 40 uur per week belastbaar, toch maar 20 uur per week werkzaam.

Dit leidt dan tot toekenning WIA en dus een re-integratieplicht en re-integratieondersteuning door UWV WERKbedrijf of door de eigen-risicodrager WIA. Er wordt echter verder niets aangegeven wat er in dat kader wordt verwacht / verlangd van het “maximaal mee kunnen (of moeten?) doen. Doorredenerend zou je kunnen denken dat eenmaal praktisch geschat er verder geen verplichting en dus ook geen voortzetting van de re-integratie aan de orde komt. Dat is niet uitgewerkt bij deze maatregel.

Mijn conclusie:

Er zijn nog te veel open einden voor een adequate en vooral uniforme uitvoering van de voorgestelde maatregel en daarmee is dit een onvoldragen maatregel met (citaat Jan van der Maden) een te hoog tekentafelgehalte.